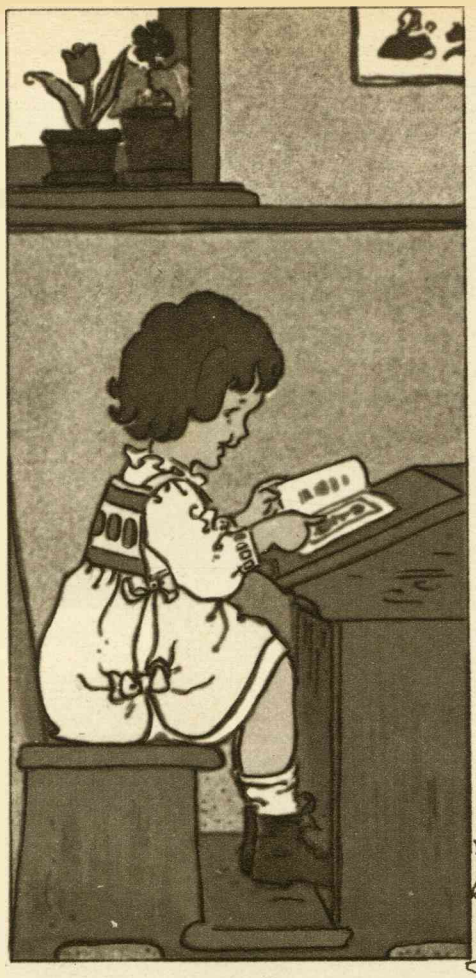
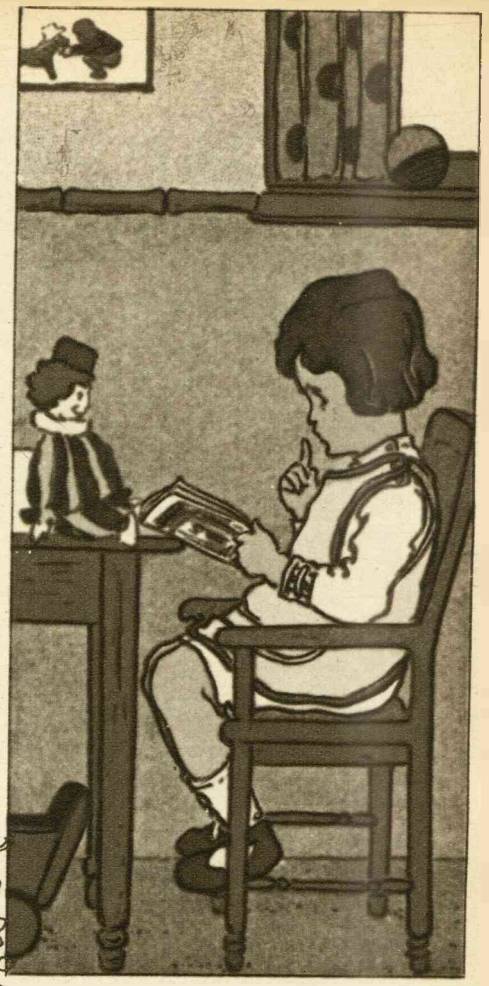
KINDERPRENTEN

Illustratie uit: „Wimmie op de Wandeling". (Teekening van B. Midderigh-Bokhorst).

Illustratie uit: „Wimmie op de Wandeling". (Teekening van B. Midderigh-Bokhorst).

Alle kleuters van de bewaarschool stonden in een kring en zongen een liedje. In een wijderen kring er omheen, langs de muren van de kamer, zaten de genietende mama's het schouwspel aan te glunderen. Was het dan ook geen feest om te zien en te hooren, al die min of meer verlegen snuitjes, en die onhandige gebaartjes, die het gezongen woord begeleiden; en het liedje, dat in-lieve liedje, van een weidje en een stroomend beekje en zóó'n klein huisje? Bij „weidje" werd er zoo wat vaag over den grond gewezen, bij „stroomend" wuifden de handjes een poosje heen en weer, en bij „zóó klein" wezen de poezele vingertjes een afstandje, waar nog geen hazelnoot had tusschen gekund. Het was het zuiverste Cate Greenaway-tafereeltje dat men zich denken kan, en het woord snoezig was dan ook bij de moeders niet van de lippen.

Maar de zoete, ronde kindergezichten stonden vrij onnoozel; de rond geopende mondjes zongen, maar de oogen waren afgedwaald, als zochten ze iets, waar het plezierig was, naar te kijken, een vlieg, die op Juf's neus zou gaan zitten, of zoo iets, en Jantje was zelfs zoo aan 't droomen, dat hij bij „stroomen" vergat te wuiven, en daardoor een stompje van zijn buurmannetje opliep.

O, het was het zuiverste Cate Greenaway-tafereeltje, en daarom voor de moeders een zuiver genot, maar voor de kinderen — zoo nietszeggend als men het zich maar denken kan.

Hoe vreeselijk kunnen de ouderen zich toch vergissen, in hetgeen de kinderen belangrijk of prettig vinden. Het schijnt zoo moeilijk te zijn, zich in die eerste kinderjaren in te denken, en wanneer we rekenen, naar wat wij zelf kinderlijk zouden vinden, hebben we het meestal glad verkeerd.

Hoe onverwacht leek daardoor het doen van hun jongen aan de ouders, die hem op zijn vierden verjaardag allerlei kostbaar speelgoed hadden gegeven, en die moesten aanzien, dat al dat moois door hun lieveling in een hoek werd vergeten, om aan het touwtje te trekken van twee worstelende, kartonnen hompelmannetjes, waarmee de een of andere arme bloedverwante hem had bedacht.

En hoe echt waar is het antwoord van den blozenden boerenbengel, uit het roeipartijtje van „Pieter Stastok", wanneer een oude juffrouw hem met haar zoeterig gepraat over snoezige eendjes en doddige diertjes onderhoudt.

De jongen zwijgt lang en zegt niets, als vroeg hij zich af, waarom die dame toch zoo raar praatte, maar opeens komt er zonder den minsten samenhang met het vorige uit: „onze zeug het 'ebigd".

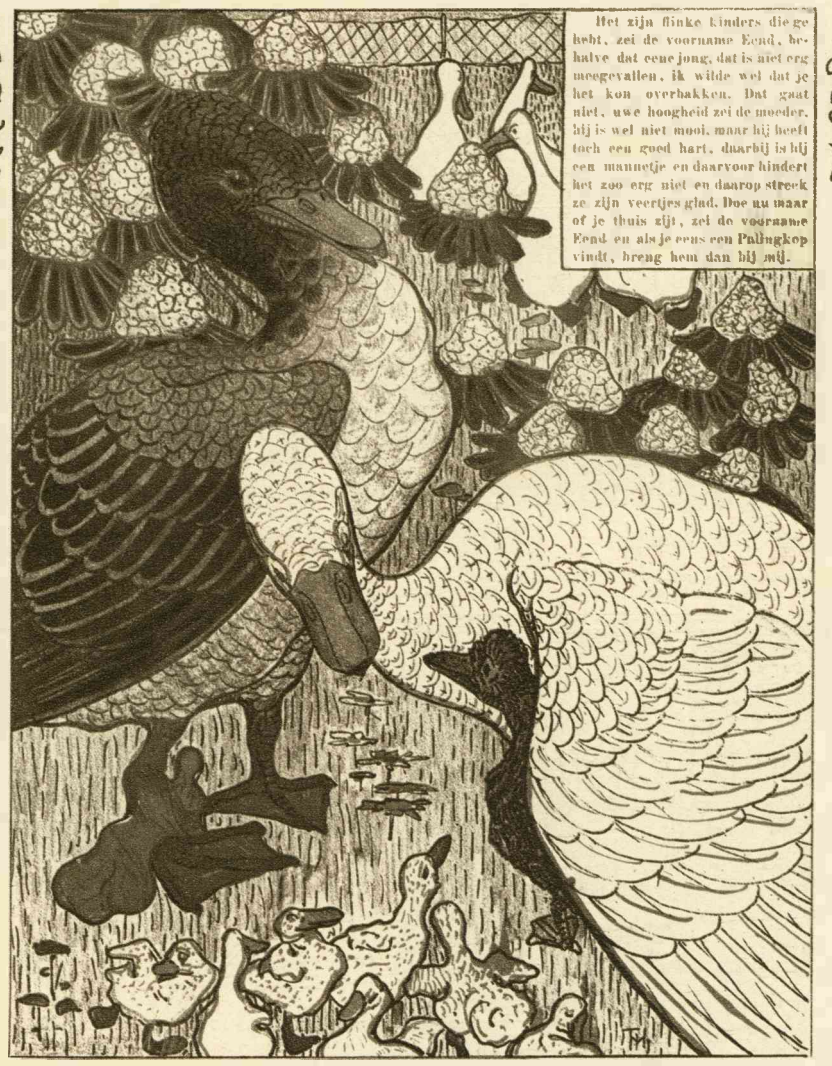
„Onze zeug het 'ebigd", dat is uit het leven gegrepen, dàt begreep hij, en dàt vond hij belangrijk.

Het zou te overdreven zijn, dit kernachtige zinnetje als type te willen nemen voor den geestelijken kost, dien we onzen kinderen zouden moeten voorzetten. Maar in die richting zou het toch eerder moeten gaan.

Welk een gezond verschil zou dat geven met al het over-verfijnde, dat hun inde laatste jaren wordt opgedrongen.

Zie alleen de prentenboeken, waarvan er tegenwoordig nog slechts één soort denkbaar schijnt te zijn.

Zie al die teere plaatjes! Hoe meesterlijk geven ze weer, wat wij volwassenen aardig vinden aan onze kleuters.

Teekening van T. van Hoytema uit: „Het leelijke jonge eendje".

zijn er andere prenten noodig, om zijn kunstzin te ontwikkelen. Wat daarvoor op het oogenblik wordt uitgegeven, zijn veelmeer prentenboeken voor volwassenen: het kind zelf is zich geheel onbewust van al het liefs, dat ons zoo bekoort, en heeft daar ook geen oog voor.

Hoytema's illustraties bij „Het leelijke jonge eendje" van Andersen, is een van de weinige boeken, die ik ken, die het kind al het fantastische te zien geeft, wat het zich, bij het hooren van zijn geliefkoosde vertellingen voor den geest moet halen, zoowel in kleur als in teekening: met deze platen voor oogen moet het den kinderen in 't geheel niet meer verwonderen, dat de dieren een eender gemoedsleven hebben als zij zelf en de personen uit hun omgeving.

Dit is frissche kinderlijke kunst, die zijn smaak eerder zal ontwikkelen dan de al te gestyleerde zelfportretjes, waarin het kind zichzelf nooit kan weervinden, omdat het te onnatuurlijk brave-Hendrik-achtig is.

Laten we dus de kinderprentkunst weer tot het gezondere terugbrengen, anders zult ge het moeten beleven, dat uw kind op een goeden dag, als welkom contrast van al dat waterig fijne, verheugd grijpt naar een schreeuwerig gekleurde reclameplaat met de een of andere groteske pop erop, daar zijn dikke vingertjes op drukt, en als het „Eureka" verkondigt: „Pappa!"

H. S.

Illustratie uit: „The Wise Book". (Teekening van Millicent Sowerby.

Het is de kinderlijke bevalligheid, het argeloos gedoe, het zoet gebabbel, vastgezet door kunstenaars, die er oog en hart voor hadden, en die kleur en lijn in wonderlijke harmonie hebben weten te brengen met zooveel teers.

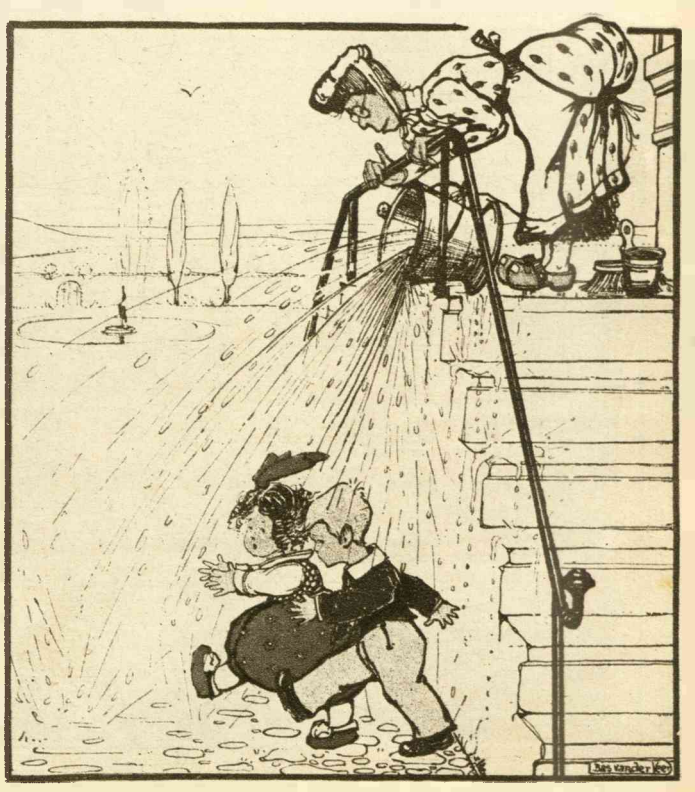
Het is niet te verwonderen, dat het grootendeels vrouwelijke artisten waren, die zich dit onderwerp eigen maakten: met haar zachtere natuur was het haar vooral toevertrouwd weer te geven, wat ons ouderen een miniatuurwereldje lijkt.

Met Rie Cramer als baanbreekster heeft deze kinderprentkunst ook in ons land een breede vlucht genomen. Dat ze, aan zulke handen toevertrouwd, op een hoog artistiek peil is gekomen, bewijst ieder plaatje opnieuw, maar of men er het doel mee bereiken zal, dat men beoogt, n.l. de ontwikkeling van den kunstzin bij het kind, is lang niet zeker.

Er bestaat zelfs een gevaar in het opdringen van een hooge kunstopvatting als deze, die voor kinderen niet bevattelijk kan zijn, het gevaar, dat ze, van een opgedrongen, te groote verfijning, in het andere uiterste terugvallen.

Wat is het, dat een kind in zijn omgeving treft? Het typeerende, het overdrevene. „Wat heeft die meneer een grooten neus", of „moeder, waarom heeft die dame zoo'n bult?", zijn zinnetjes, die heel natuurlijk klinken in een kindermond.

Bij de opvoeding van het kind moet er opbouwend te werk worden gegaan, en dus de smaak vanaf het begin in den geest van het kind worden geleid; daarom

Illustratie uit: „Spreekwoorden. 2". (Teekening van Bas van der Veer).